

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; budapesti napló; az új lövészház alapköve letétele, új magyar nyelvtan, magyar jártékszin, 's a' t.; magyar tudós társasági nagy gyűlés határideje; pesti művészeti egyesület; aláírások Mátyás király szobrára; pesti evang. iskolai próbatét; bajaiakat illető jótékonyaságok; különféle; ipar- 's tőzsérügy; 's a' t.) Spanyolország (a' zendülés csakugyan végfóloszláshoz közelit; a' két királyné Saragossában; elegy; 's a' t.) Anglia (tory és whig vélemények Oxford gyilkos merénnyről; O'Connell levele Stanley törvényjavaslata ügyében; elegy; Courvoisier gyilkosságát önként kivallja; 's a' t.) Franciaország (M. Ali engesztelő nyilatkozata; Törökország. Gabonaár. —

Magyarország és Erdély.

Ó cs. 's ap. kir. Fels. Dusek Ferencz kormány-tanácsost 's a' status-tanács második jegyzőkönyvvivőjét eddigi hivatalábani meghagyatása mellett, valóságos k. udvari tanácsossá méltóztatott kinevezni.

Hoffmann Károlynak törösvári harminczadossá neveztetésével a' tömösi ellenőri 's Dobokai Józsefnek verestornyai harminczadossá letével a' verestornyai áru-vizsgálói hivatal, végre a' dézsaknai kamrai sebész tisztség megürült. E. H.

Budapesti napló. A' pesti pol. lövész intézeti épület alapkövét szeretve tisztelt főhg Nádorunk, ki Pest szépíttetését egyikének nézi fő gondjai közül, a' polgári lövész testület 's egyenruhás polgárság teljes ünneplényü örömtisztelgéseit tegnapelőtt azaz jul. 9kén delutáni 6 óra után letette. — **Dosnay Károly** akadémiai képiró hazánkfia e' napokban készíté el Liszt a' zongorakirály szerencsésen talált életnagyságú szobrát gipszből, mely talapostul 8 láb. Fiatal művésznök rendes lakán (Szel-utca Scherrenhoffer ház 2ik emelet) délelőtt 9 — 12, delután pedig 3 — 5 óráig fogadja el a' mivel közönség látogatását. — Legközelebbi országgyűlésünk óta egymást éri a' magyar nyelvtan, világos bizonyítvánnyal, hogy nemzeti nyelvünk napról napra nagyobb szükségéggé kezd válni idegen ajaku polgártársink közt. E' napokban a' tud. egyetem sajtóit Vajda Péter „Magyar nyelvtana“ hagyá el, magyarul és németül, szemközt állított lapokon. Vajda huzamosb ideig legszerencsésb sikerrel tanítá nemzeti nyelvünket 's így tőle, ki folytonos gyakorlat mezején gazdagítá nyelvméreteit, minden tekintetben örömmel fogadhatja e' nyelvtant az olvasó és tanulni vágyó közönség. Előszavában többi közt ezeket mondja: „Nyelvtanomat magyarul 's németül adám ki, hogy mindenik ajaku hasznát vehesse, azt is akarva eszközteni általa, hogy a' két nyelv némileg összehasonlittassék, mi a' tanulmányt foganatosabbá 's kellemesebbé teszi. Jövő füzetben a' szókötést adandom, hozzá tartozó gyakorlatokkal. A' helyesírás és hangmértéktan egy 3ikban fog következni, szükséges olvasási melléklettel; az egész 1 nyelvtani gyök-szótár zárandja be a' szóképzés szabályival. Valamint itt, ugy a' jövő füzetekben is feladásom leend: egyszerűség mellett világos és kimerítő lenni.“ Az első füzethez olvasókönyv járuland, mely néhány nap mulva hagyandja el a' sajtót. Az eddig megjelent népszerű 's iskolákban használható nyelvtanok közt kétségkélvőleg a' műve fogja kivíni az elsőséget, 's minden tanítóintézetben kezikönyvvé váland, mert rövid értelmességgel nyelvünk egész kincsanyagát legnagyobb alaposággal tárja ki tanulói előtt, 's e' mellett még olcsósággal is ajánlkozik, mert az egyes füzetek ára csak 20 pökr. A' szerző egyszersmind kiadó, 's így kétszeresen kívánhatni vállolatának legnagyobb sikert. — Bloch Móricz jelentését magyar és zsidó nyelveken Mózes könyvei kiadása iránt oly példás buzgalommal fogadák izraelita honosink, hogy a' fordító már most, számos fölszólítás következtében, nemesak Mózes könyveit fogja kiadni magyar és zsidó nyelven, hanem az egész Bibliát. E' nagy munka mintegy 60 füzetre fogván terjedni, a' fordító, hogy a' megszerzést könnyíthesse, olcsóbb kiadást is eszközönd, mellynek egyes füzeteit 18 pökréért adandja; folytonos előfizetői pedig a' 10 utolsó füzetet egészen ingyen fogják kapni. — Szinte most jelent meg „Munkálatai a' pesti növendékpapság magyar iskolájának“, 7ik kötet, n. Sr. 328 l.; ez évben 24 tagja volt e' magyar iskolának, és munkálatának belbőse évről évre emelkedik. A' könyv Pyrker egeri patriarcha-érseknek van ajánlva. — Magyar színpadunkon f. hó 3ikán „Leányörök“ vigj. adaték; 4kén másodszor bérszünettel Fancsy jutalmára „Lignerolles Luiza“; 5ikén „Báléj“; daljátékok most oly gyakran adatnak ünnep- és vasárnapokon, hogy majd önkénytelen is hinni kell, miszerint a' dalművekben valódi műveltségű közönség nem gyönyörködik, mert köztudomásu, hogy ünnep- és vasárnapokon közönségesen csak a' karzat számára szokás játszani, mellynek lakosi csak illy napokon vannak fölmentve mindennapi terhes dolgaik alól; ez igen nagy sérelem az annyira kegyelt és magasztalt dalművek ellen; 6ikán „Capriciosa“ és Eröss párdalnok meglepő éneki; 7ikén „Borgia Lucretia“ és francia tánczosok: Sikan „Szaraczen“; 9ikén „Magyar hölgy és ismét francia tánczosok.“ —

A' m. tudós társaság aprilisi és májusi kisgyűléseiben, nem melly belső dolgokon kívül, a' következők fordultak elő: I. gr. Kemény József lt Ádám Jánost, egy 1696beli erdélyi magyar költőt ismertetett meg a' társasággal; 's mind emlékirata, mind Ádám versei a' Tudománytárban közre tétetni határozattak. II. Ugyanaz Erdélynek XVII dik századbeli országos végzéseit közölte a' társasággal, eredeti oklevelekből, hasonmásokkal. III. Lamm Jakab kir. kerületi igazg. mérnök egy emlékiratot terjesztett elő, Budapestnek a' Duna árjai ellen miképi megóvásáról. IV. E dvi III és Pál lt pótlékokat küldött a' társ. szótárához. V. Sztrókay Antal rt. a' szerkesztésére bizott törvénytudományi műszótár első részét adta be, valamint VI. Kiss Károly lt., a' Tanárky Sándor hadtudományi rt. halálával reá bizott hadtudományi műszótár előkészületei első részét, melly a' kidolgozásra kinevezett tagoknak alapul szolgáland. VII. Két nyelvtani 's két hadtudományi kézirat, az illető vizsgálók tudósítására,

nyomatástól elmozdított. VIII. Egy külön kiadatás végett beküldött gazdasági kéziratnak bírálók rendeltettek. IX. Jerny János rt ajánlatára alsó-lindvai gr. Bánffy nemzetség eredeti jegyzőkönyvének megismeretése Sellyey Elektől, a' Tudománytárban kiadatni határozottat. X. Nm. gr. Teleki József elnök ur a' társaságot egy eddig ismeretlen, diszes corvinianus codexsel örvendezteté meg, mellynek címe: Ad Serenissimum Principem et Inclutum Pannoniae Regem Divum Matthiam Lodovicum Carbonis Dialogus de ipsius Regis laudibus rebusque gestis; hártján, kis 4réthben, 41 levél. XI. Szinte a' kéziratárnak kedveskedtek: 1. Lngossy József egy füzet ötvösi jegyzetekkel a' 16-d., 's öt magyar levéllel a' 17-d. századból. 2. Tattay János lövői pleb. egy illy című autographonnal: Annett és Lübin, Marmontel után Kazinczy Ferencz. XII. A' pénzgyűjteményt P. Piry Czirkák 25 darabbal nevelte. XIII. A' könyvtárt a' következő tudósok gyarapították: 1. Dussieux Lajos Párisban: Essai historique sur les invasions des hongrois en Europe et spécialement en France. Paris. 1840. 2. Briedl Fidélt az általa folytatott Egyh. Tári 11. és 12-d. füz. 3. Horváth Mihály lt: Az ipar és kereskedés története Magyarországon, a' három utolsó század alatt. Buda; 1840. 4. Jakab István lt: Marino Faliero, olaszból. Buda, 1840. 5. Marton József lt: Tabellarische Darstellung der ungr. Sprachlehre. Wien, 1840. 6. Péczely József rt: Beszéd, mellyet a' Kisfaludy-társaságtól feltett jutalom átadásakor tartott. Debreczen, 1840. 7. Szilágyi Ferencz lt: Könyvismertetés (Salamon munkájáról: De statu eccl. ref. val. 'stb.) M. Vásárhely, 1840. 8. Gasparich Kilit: Korszerű szózat a' magyar haza ifjaihoz. Pest, 1840. 9. Krieger József: Versuch einer Theorie der Töne. Pozsony. 1840. 10. Lánér Ferencz: Inst. juris nat. gentium. Eger, 1840. 11. Peregriny Elek: Bánya az ifjuság számára. Buda, 1840. 12. Székely Mózes: A' ker. vallás kifejlődése története. Kolozs. 1834. 13. Székely Sándor: Unitaria vallás története Erdélyben. Kolozs. 1840. 14. Szentiványi Mihály: Remény, zsebkönyv 1840re, Kolozs. 15. Török Pál: Egyházi beszédek. Pest, 1840. 16. Varga Sámuel: a) De Pradt, Europa in seinen Verhältnissen zu Griechenland. Leipzig, 1827. b) Hebe 1821re. c) Varga József beszéd Herminé főhgné hal. Debr. 1817. d) B. Vay M. mint segéd-főcurator beigtatásának emléke. 17. Vári Sámuel: a) A' nőnem, emlékbeszéd 'stb. Pápa 1838. b) Das Jahr 1839 von W. Fischer, Mannh. 1840. 18. Legrády Imre: b. Szepeffy Ignác arczképe és necrológja, fol. 19. Pernold Adolf: Magyarország távesőföldképe, első osztály, egy metszet és két füzet leírás; valamint kirendelmény a' jövő füzetek számára. Végre 20. elnöki felszólításra újabb a' követk. egyházi meggyék küldék névkönyveik kikért folyamait: a) a' szépesi: 1830 — 40; b) diakovári: 1833 — 6, 8 — 40; c) a' gyöngyösi ferencziek: 1832 — 5, 1840; d) az eperjesi görög: 1835, 7 — 40; e) az 1840kit az esztergami, fejtérvári, rozsniai, szatmári, veszprémi, valamint a' csornai prépostság.

M. tud. társaság. Az academia idei, vagyis XI-d. nagy gyűlése, a' fens. főhg-nádor-pártfogó helybenhagyatával 's az elnök rendeletéből, f. évi augusztus 27d., az igazgató tanács ülései pedig aug. 30d. kezdődnek. Minél fogva a' társaság tagjai részére a' megjelenés napja aug. 26., az igazgató tagokéra nézve 29d. A' nyilvános, vagyis köz-ül és napja a' gyűlés folyamata alatt fog kihirdettetni. Az elnök rendeletéből, Pesten, jul. 10. 1840. D. Schedel Ferencz titoknok.

Az, kit szabados N. Várad városa néhány évvel ezelőtt egy szívvel lélekkel ohajtott lelkésznek 's kit megnyervén minden koru rendü-felekezettü, tisztelettel, bizodalommal és forró szeretettel örvendeztete, a' n. várad deák székesegyház tiszteletbeli kanonokja 's a' t. Baricz Mihály, tudó-sorvadás következtében, éltének 56ik évében, m. hó 24ik esti 9 1/4re legcsendesebben végzé ritka erényü, tudományos életét. Tiszteli a' boldogultat és fáradozásit Debreczen, hol közkedvességü káplán vala: a' papi növendékház, hol aligazgatósági hatását, szoros igazságot követve, szelíden alkalmazá mindenkire; Báránd, hol az iskolát virágzásnak indítá; — Somlyó, hol lelkészi terhes hivatala mellett, az ottani gymnasium kormányát megkezdeni, szelíden folytatni, valamint a' plébania jogait mérsékléssel védni ügyes és buzgó vala; Várad, hol a' szeretet evangéliomának tanítószékéről annyi megnyugtatót árasztá! Temetését, mellyen fm. Hohenlohe Sándor hg végzé a' beáldást, minden rendűek annyi számmal tisztelék meg, hogy Váradon oly népes temetésre nem emlékeznek. Béke az egyenes lelkü ember, igaz keresztyén 's felejtethetlen lelkész hamvainak!!!

Monostori Vörös István kir. jogigazgatóügyi ügyvéd 's táblabíró munkás éltének 47dik évében f. hó Skán hidegláz: Thaisz Endre kir. táblai ügyész, több megyei tbíró, magyar nemz. akad. lev. t. a' Sas folyóirat egykori szerkesztője 's Walter Scott regényi egy része tolmácsolójának pedig közhasznu pályája 51kében gutaütés vete véget. Amazt Mária, Ilona, Kálmán és Emília gyermeki előzvegyült anyjokkal Lauter Emiliával, — imezt Elek, Gyula, Károly, Péter és Gejza árvái Stokel Vilma bánatos szülőkkel gyászolják. Béke sirhantjokra!

A pesti művészeti egyesületnek f. h. 5—7kén tartott közgyűlésében tudósításul az abban részt nem vett tagoknak, annak fontos végzési közhírré tételre rendeltettek. Nevezetesen a' csekélyebb erővel sokféle czélra terjeszkedés károslétének 's az egyesületi pénztár mostani állapotjának tekintetéből, az alapszabályok 6dik pontjának azon része, mellyel fogvást a' megveendő képek egy negyede alapítandó képtár számára volna fentartandó, eltörlesztetett; egyszersmind határozatot, hogy az egyesület által, az alapszabályok 15dik pontja értehuénél fogva, elvállalt kárpótlásból netalán eredhető költségek biztosabb fődözhetésre ez idej jövedelemből 400 pengő ft. tétessék félre; melly summa azon esetre, ha az egyesületi év lefolytaig a' mondott czélra nem fordították, kamatra kiadandó, míg a' nemzeti muzeum felépül 's o' exctiája az egri érsek által a' hazának ajánlott képtár abban fel nem állítatik, a' midőn ezen fennmaradt kamati 's netalán az ezután alakulandó művészeti egyesületnek újabb adakozási által is növekedett pénzmennyiség e' zsenge nemzeti képtár szaporítására lenne fordítandó. Ugyan a' fennmúlt okoknál fogva az alapszabályok 10dik pontja is, mellyel fogvást azon esetre, ha a' részvényesek száma ezret felülhaladna, az évi jövedelemnek egy ötöde régi műemlékek fentartására vagy újak felállítására volna fordítandó, szinté eltöröltetett; nemkülönbén a' 13dik pont is, melly szerint az aprilis utolsó napja után befizetők az egyesület hasznáiból ki volnának zárva, erőnlüklinek nyilatkozatott, az igazgató választmányra bízván mind a' befizetés, mind az új tagok beléphetése határnapjának meghatározása. Elfogadtattott ez uttal azon javaslat is, hogy a' pesti művészeti egyesület száz részvényeivel a' triesztinek ugyanannyi részvényeit cserélje be 's az ezek után járuló részvetszeti példányok 's netalán általok nyercendő képek is a' részvényesek közt sorshuzás utján játszsassanak ki. A' pénztárnoki számadások megvizsgáltatása küldöttségre bízván ennek elnökévé Fáy András ur, tagjává pedig Kossuth Lajos, Lukács Móricz, Sartory János és Szemere Bertalan uu. nevezettek. Vegre Grimm Vincze pénztárnok ur számára példás buzgóságaért 's tetemes fáradsággal 's költséggel járó iparkodásáért, miknek nagy részben köszönhetni ez első kiállítás illy váratlan sikerét, még azon tekintetből is, hogy az alapszabályoknál fogva neki ajánlott tiszteletdíjról önként lemondott, érdemei elismerésének állandó emlékeül az egyesületi pénztár költségén egy képek ajándékul vétele rendeltetett. A' pesti művészeti egyes. közgyűléséből.

Hunyady Mátyás király szobrára 35 aláírásven gyűlt adományok mennyisége: Gyűjtő Faller Miklós t. b. 2 ft. Domaniczky Ferencz t. b. 6 ft. Jösi t. b. 1 ft. Gyűjtő Reviczky Imréné sz. Orosz 8 ft. Eszterházy Pálné sz. gr. Csáky Jozsefa 2 ft. Jankovich Róza 2 ft. Sombori Nina 2 ft. Boronkay Nepomuczena 2 ft. Szilágy Julianna 2 ft. Gedeon Karolina 2 ft. Baldacci Franciska Földvári Ferenczné 2 ft. Rottenburgi Benzenlechner Fer. pécsi kan. 2 ft. Scitovszky 2 ft. Gyöngyösi Pál 2 ft. Dókus László 2 ft. Villax Ferd. apát 2 ft. Popol Agoston 2 ft. Farkas Imre 2 ft. Szerenyes Anna 2 ft. Barcza Etelka Noszlopy Ignáczné 2 ft. Jeszenszky János 2 ft. Marczibányi Antónia 2 ft. Wirkner Lajos 2 ft. Gyuresányi Gábor 2 ft. Niezky János 2 ft. Melezer István 2 ft. Ocskay Judit született Zerdahely 2 ft. Feyes Antal 2 ft. Laczkovich József 2 ft. Halász János 2 ft. Bezzeredy Miklós 2 ft. Szogyeny-Marich Mária 2 ft. B. Bémer László 7vir 2 ft. Szent-Ivány Katalin sz. Jeczerniczky 2 ft. B. Barkóczy László 2 ft. gr. Zichy Domokos 2 ft. B. Rudnyánszky Sámuel 2 ft. Zalay-Nagy Franciszka 2 ft. B. Dietrich-Bera 2 ft. Majláth Györgyné 2 ft. Szirmay Adám 2 ft. gr. Majláth József 2 ft. Ibrányi Antal 2 ft. Vécsey Miklós 2 ft. Ragályi Magdolna sz. Ragályi 2 ft. Poszavec Zsigmond 2 ft. Trsztyánszky Terézia sz. Kmóskó 2 ft. Majthényi Martonné sz. Gosztonyi 1 ft. Szilágy László 2 ft. Az 1840beli 2od évi törvényhallgatók 23 ft. egy névtelen 2 ft. Gyűjtő Kappel Frídrík n. kereskedő. Kappel Frídrík 1 ft. Vlasics András 5 ft. Wodiáner Rudolf 10 ft. Gyűjtő Tornallyay Antal t. b. If. Draskóczy Sámuel 20 ft. Szent-Miklós Antal 5 ft. Fáy Gusztáv 5 ft. Kubinyi Ödön 3 ft. Király János 5 ft. Hevessy Bertalan 5 ft. Sárközy Ferencz 2 ft. Szantonagh Gyula 5 ft. Özv. Tornallyay Károlyné sz. Losonczy 6 ft. Tornallyay Márton 5 ft. Tornallyay Luezián Viktor 5 ft. Szent-Iványi testvérek 5 ft. Radvánszky Gusztáv 5 ft. Tornallyay Antal 5 ft. Gyűjtő Csekonics János t. b. Kiss Miklós 10 ft. Oexel Móricz másod aljegyző 10 ft. Oexel József 10 ft. Karácsonyi László 10 ft. Marczibányi Lajos 20 ft. Nicolaides Péter 5 ft. Liphay Antal 5 ft. Csekonics János 50 ft. Gyűjtő Erindszenti Pelei István. Egy kővárvidéki 10 ft. Egy kővárvidéki özvegy 10 ft. Szamosrévi Olivér 4 ft. Szerenyes Franciszka Karolina 3 arany, egy más 4 ft. Szamos partján 5 ft. Nagy Sándor 1 ft. 36 kr. Egy szathmármegyei 2 ft. 40 kr. vált. Egy valaki Kővárvidékről 2 fr. 30 kr. v. cz. Borára Derű 2 ft. Egy valaki 6 ft. Más valaki 1 ft. Egy más valaki 1 ft. Más is akkor 1 ft. Berenczei Endre 1 ft. Hegyekközt 1 ft. Anad szőlőhegyen 2 ft. Kővár vidékén a' Berzovecza partján 1 ft. Kővár szivéből valaki 1 ft. v. cz. Egy valaki adni fog 50 kr. v. cz. Pap Terenz 1 ft. K. Monostorrul egy valaki adott 1 ft. a' magurai hegyalól egy szegény és azok pártfogója 1 ft. Russorról egy valaki 1 ft. K. Monostorrul valaki 1 ft. Csolti J. Konstant. 1 ft. 16 kr. Gyűjtő Wodiáner Sam. n. kereskedő: Wodiáner Sam. 12 ft. Jelenffy Agost. 2 ft. Gyűjtő Szemere György t. b. 20 ft. Sipos János és Tódor 4 ft. Szathmáry Király Pál 6 ft. Olesváry Gábor 1 ft. Tomcsányi Dániel 1 ft. Bernát Simon 2 ft. Korláth György 1 ft. Csuhá István 1 ft. Nyevezkey Kristóf 2 ft. Fejérváry Imre 2 ft. Lamm Jakab 1 ft. Freudhoffer József 1 ft. G. Török Napoleon 20 ft. Szőke Zsigmond 1 ft. Gyűjtő Gaal József t. b. 5 ft. Fábry Ignác csanádi ananok ajánl és fizetett 3 ft. Gabriel József prépost és csanádi kan. 2 ft. Doctorovics Miklós 1 ft. Mattyasovszky 2 ft. Varga Ignác 2 ft. Laczkovics István 1 ft. Kővér Gergely 2 ft. Sztojanovics Jónás 1 ft. Kulterer Ignác 5 ft. Capdebo János 1 ft. Balásy 1 ft. Muzslay 2 ft. Körtvélyessy 1 ft. Ambrózy György 2 ft. Róth Sándor 5 ft. Gyika Tivadar 10 ft. Szabó Antal 5 ft. Ormos Antal 1 ft. Schlachta 1 ft. Mayerffy Károly 5 ft. Lukács Ignác 1 ft. Ormos Zsigmond 1 ft. Osztóics Pál 1 ft. Dekhán Vilmos 1 ft. Marossy 2 ft. Cabdebo János 2 ft. Doros József 2 ft. Groff Károly 2 ft. Radványi Mihály 6 ft. Jablonczay Ádám 1 ft. Arizi Károly 1 ft. Papházy Miklós 1 ft. Dessewffy alispán 5 ft. Keszthely Erneszt 1 ft. Podhorányi József 1 ft. Osztóics János 2 ft. Ferenczy János 2 ft. Rác Béla 1 ft. Csiky Emánuel 1 ft. Bogma Mihály 1 ft. Karossy Imre 1 ft. Fischer István 1 ft. Bőjtös Ferencz 2 ft. Deszkó 1 ft. Bogma István 2 ft. Bogma Gyula 1 ft. Csiky István 1 ft. Hollósy Mihály 1 ft. Gyika Gyuri 10 ft. Jakobovics András 5 ft. Vukovics Sabbás 1 ft. Lanits Konstantin 1 ft. Vízkelety József 1 ft. Gyűjtő Orosz Amália b. Sennyey Istvan özvegye 12 ft. B. Sennyey János 10 ft. Zauner Szerényko 2 ft. B. Sennyey Ferencziska 10 ft. Horváth Zsigmond 5 ft. Özv. Orosz Károlyné sz. Erős Erzsébet 5 ft. Babics János 5 ft. Sennyey Amália 2 ft. Gyűjtő Nyáry Pál p. m. f. jegyző 20 ft. Zsihovics Ferencz 2 ft. Jankovich Sándor pestmegyei szolgabíró 5 ft. Bereczky Antal pestmegyei alügyész 5 ft. Csemiczky Lajos 5 ft. Döbler Eliza 5 ft. Mericzay Antal 5 ft. Vigyázó Antal t. b. 80 ft. Gyűjtő B. Dercsényi János köz. udv. kam. ref. 20 ft. B. Dercsényi Pál 20 ft. Gosztonyi Miklós 20 ft.

(Folytatjuk.)

KÜLÖNFÉLE. A' pesti evangelicum gymnasiumban dr. Taubner Károly rector-professor buzgósága által keletkezett magyar iskola jun. 27. regg. 12 órákor tartotta első örömmünnepét, számos és válogatott, mind két nembeli hallgatók koszorújában. Tizenöt növendéke a' szónoklat-költészeti osztálynak ez alkalommal lelkes tanítója vezetése 's utmutatása alatt készült részint szónoki, részint költészeti dolgozatot adta elő. Báró Podmaniczky Frídrík nyitotta meg az ünnepélyt egy beszéddel Vörösmarty e' themája felett: „Hazádnak rendületlenül légy híve o' magyar” mellyben a' hazafi köteleességek közt a' nemzeti nyelv szeretetét is kitézte, 's átmenvén a' kisdud egyesület czélaira, azt a' hallgatóság engedékenységeibe ajánlotta. Következett Kloyber Frídrík egy ódával a' hazához: Turesányi József egy szónoklattal a' diesség-mérséklésről; Karafiat Frídrík hasonlóval a' pénzszomjóról; Kis Mihály ódával a' szép lélekéről; Fall Istv. beszéddel a' mulandóságról; Osterlanm Károly szinte szónoklattal e' tárgy felett: a' fejlődnek legnagyobb kincsei a' barátok; Fleischer Samu egy balladával: Hunyadi László halála; Küllej Ödön magasztaló beszéddel Mátyás királyról; b. Podmaniczky Armín értekező előadással a' honfi köteleességéről a' nemzeti nyelvet tudni; Plathy Gyula verses mesével a' szabadságról; Koppélyi Frídrík folyó beszéddel: Zrinyi végszáva katonáihoz; Prepeliczay Albert egy ódával Kölesy emlékezetéről; Bulovszky Gyula költői elbeszéléssel hexamet.: a' rabló; Boor Agoston az ünnepet, a' honszeretetről szóló érzékeny beszéddel fejezte be. Olvasóink ez elősorozatból észrevehetik, hogy az előadások részint általános erkölcsi, részint hazafiúi tetteket tárgyaltak, mihez azt kell adnunk, hogy a' dolgozatokat különösen helyes elrendelés, szabályosság, nemes érzés 's jó nyelv bélyegezték. Közhalál 's elismerést érdemel azon oktató, ki nemcsak a' kitézött ismeretek tanításával foglalkodik, hanem mint nevelő 's atyáskodó jó barát a' gondja alá bízott ifjú esemétkébe az erkölcsi 's polgári legszentebb köteleességek érzését is eszegetti, ki elmét és szívet egyszerre fejteget, amazit önmunkálkodásra ebresztve, 's haladásiban intési- 's tanácsival támogatva; ezt a' nagy, nemes és szép szeretetére melegenve. Valóban e' kedves fiatalokat, a' mint egymás után a' tanítói székbe felállva, zsenéket gyermeked elfogatatlansággal, ifjúi hévvel 's elhatározott tárgy-és egyszerűtettel elszavaltak, nem lehetne édes öröm és megilletődés nélkül látni, hallgatni: náluk, ha még egy ideig hasonló gondos kéz alatt fejthetik ifjuságukat, szív és fej helyen lesz, nekik nem lehet nem jó emberekké, jó polgárokká lenniök. 'S nem hallgathatni el, hogy az előadás módját illetően is, csak keveset vevén ki, kik talán kevésbbé vannak szónoklati kültetéséggel születve—mert erre születni kell—az maga különös méltánylást érdemelne. E' gyermekek sok időt szegyenitettek meg az előadási tárgyhöz szabott helyesség, kifejezési tisztaság 's hibátlanlanság által. Pedig tudni kell, hogy a' növendékek közt több idegen ajku, sőt zsidó is (Koppélyi) volt. Adja isten, hogy ez iskola, mint legközelebb a' soproynyi, egykor felszázados, sőt százados ünnepét üllje; hogy szerzője dr. Taubner Károly ur, jó munkája folytatásába soha belé ne fardadjon: neki a' siker, melly a' küszöbön is fényes volt, a' születk, növendékek, sőt mindenjök hála-ja bő jutalom leszen. Figy.—Varsolczon (Erd.) nyárelő 23kán 1840. Ha egy pogány százados a' türedelmes nép synagogáját építve, méltó lett arra, hogy míg az evangyéliom hirdettetik, az ő neve is emlékezetben maradjon, nem fölösleg tett. Szilágy egyik polgárjának varsolzei unius ns A cs János malom-mester nevét is közönségesíteni, ki nem bőségéből mint amaz, hanem isten diességére iránt viseltető tiszteletből, terhes háznépe szükségei teljesítése mellett, nemesak a' varsolzei unita egyház ujdón építésbe indult szentegyháza terhért egyedül hordozza, de szíves volt a' varsolzei ev. ref. szentegyház mellé ezélba vett új toronyépítésre is száz váltó forintot ajánlani. Maradjanak emlékezetben isten 's ember előtt tettei a' hason nemes tettek buzdítására 's ön-maga és családja sirimenni és tuli jóllétére. E. H. —

Baja, jun. 20. Századok óta nem sujtott várost borzasztóbb tűzcsapás, mint melly maj. 15ő napján Baját romba dönté. Tizezer lako snl több veszté itt vagyonát el 's nem nagyitva mondvá, örökre mindenét, mi soknak birtokába őseiről jutott örökségül. Ki szemtanuja nem volt a' rettenetes napnak, vagy e' szörnyű pusztulást szemlélve, a' gyászos romok közt nem tévedezve, hasztalan törekvés lenne annak leírni ama' gyászos jeleneteket, mellyek a' szerencsétlen Trója sorsára emlékeztettek. Mit az el-szerencsétlenültek insége 's kétségbe ejtő sorsállapota felől előre jósolni leheté, azt naponkint szomorubb jelenetek tanusítják. Ha még is e' le nem írható tűzveszély iszonyatos első napjait a' jövendővel kapcsoljuk össze, a' buzgó részvét, jótékony segedelmezés 's nemes emberbaráti kedveskedések fontolatánál vigasztalva bízhatni, hogy valamint az első rettentő napokban jötevő adakozás mente meg sokat éhenhalástól, ugy a' télen felebaráti szeretet szabadítand ki többet a' megfagyástól, 's erős törvényes hatalom ovand a' félelmes kicsapongások veszélyitől. Mert füstölgöttek még a' tüzes romok, már támadtak a' tüzkárvallottak segedelmire siető védangyalok. Ezek közül szeretet és tisztelt főispáni helytartóink almsi Radics József ur, ki nemcsak pénzajándékkal kegyes volt első szükségben segétni 's a' megyei KK és RR bizalmát kegyesen elfogadva sietőleg ő es. kir. felségénél honatyai kegyelmért, országunk főhő nádoránál pedig pártfogó közbenjárásáért a' boldogtalan tizezer bajaiak fölségtette végett személyesen esedezni; hanem gondos is a' közcsend-fentartásra 's megbontakozott rend visszaállítására hathatós rendeletekkel intézkedni, ugyhogy diességrel említhetjük, miként e' hallatlan esemény alatt, de az óta is, semmi nagyobb kártét, fosztás, rablás, gyilkosság pedig épen nem történt. Buzgó hála e' kedveskedésekért! — Csillagként tűnt fel továbbá ő excja Klobusiczky Péter kalocsai érsek ur, ki mint a' bácsi egyházmegye főpásztorá, az elégték sorsán atyailag fölértékényülve nemesak 300 p. mérő gabnával és 1000 pgő frtal megkedvetett; hanem a' szegényebbeknek 2000 kéve nádat, kéményépíthetésre 50,000 téglát és számosb kut-ágast ingyen osztatni, uradalmiban tetemes mennyiségű téglát égettette, azt készítésí áron kirendeltetni, sőt szomszéd uradalmiban a' tüzkárvallottaknak szabad cserép-és téglágetést, ezértől uri jog fejében fizetendő egy kr. díj mellett megengedni kegyes volt. Legforróbb köszönetül a' halandóság leghosszabb határaigi életet rebegnek a' gyamolítottak e' magyar egyházi Nesztornak! A' nagykegyű jötevők sorában tündöklének szentgyörgyi Horváth János és József es. kamarás testvérek is, mint a' bajai uradalom haszon-és zálog-birtokosi, kik bár legtetemesb — százezeren jóval felül számítható-kárt szenvedének, mégis előbb 1000 pgő frtal segedelmezének, majd haszonjöveldelmök áldozatával szabad cserép 's téglágetést, ezértől egy kr. díj mellett, minden károsultnak megengedék;

végre, mi hatalmas jötevétségüket koronázza, a' bajai határbeli szántóföldek és szőlőktől adandó 's ez utóbbiból könnyen két három ezer akóra számítható bordézma 's uri 9edi 's tizedi járandóság elengedése volt, ezeken felül miben- 's hol-csak lehet, számtalan egyes kérelmet e' szorult körülmények közepett is teljesíteni kegyeskedtek 's ez által csakugyan örök hálára kötelezték a' szerencsétlen nyomorultakat, kik érzékeny könnyekben áldják e' nagykegyűséget. Fénylenek tovább a' diszes névsorban gr. Szécsen Miklós és Károly testvérek, — Girg György adrazi püspök, kalocsai főkapitány, a' borsódi és omoróvizai ns közbirtokosak, sz. kir. Szabadka-, Ujvidék-, Zombor városa, pécsi nemzeti casino, Nákó János, 's más igen számos kegyeskeblű egyes jötevő, ns emberbarátok, városok, helységek, 's vidéki pártfogók, kik közül kiemeltetésre méltó Malvieux K. János pesti nkereskedő, ki mint a' bécsi-triesti első tüzkármentesítő társaság főgy- viselője nemcsak első terme Baján a' kármentesítendőek segédelmire, hanem a' részrehajlatlan kárböcs pontos fizetése mellett egyenes-lelkűségét kitüntette oly annyira, hogy főispáni helytartóktól, a' választmánytól szabályozáskor épen személyesen elnöklőtülnyilvános dícsérettel is meg- tiszteltetett. E' ns emberbarát nemcsak Pesten, hanem vidéki ismerősinél 's hivatali társainál is sziveskedett nagy mennyiséget pénz és ruhanemű- ben összegyűjteni, 's eddig már négy küldeményben több ezer frtal sege- delmi pénztárunkat növelni. Végre a' számos jötevők névsorán koszoru- kint csillog hódolva tisztelt nádorunk, 's es. kir. főhg Károly fényes ne- vök, kik közül az első, kettős kegyes levele szerint, a' szerencsétlenültek részire a' bradeki és lykavai kincstári uradalmakból nyerendő épületi fák, 's ezekérti részenkénti fizetés iránt, hatalmas közbenjárta által vigasztalt meg bennünket, reményünk szerint, a' jótékony kölcsönnyerhetés tár- gyában is kegyelmesen pártolandó; a' második pedig 1000 pgő frnyi fényes ajándékkal szaporította segédmi pénztárunkat. Egyébiránt első 's legszentebb czélul tűzvéni ki a' választmány a' kegyes adakozás egyenes lelkű kezeltetését, minden félreértés 's részrehajlási gyanúsítás megszü- netése tekintetéből szükség tudni azon okot, mely a' választmányt az ér- kezett kisebb mennyiségű gabna 's ruhaneműek eladására bírta, midőn a' tüzkárvalottak nagy számához képest, arányos elosztás által, minden- kinek rész nem juthatván a' csekélyebb mennyiségű élelmi és ruhászert- tül, azok árából pedig arányos osztályozás szerint a' segédmi pénzben mindenki részesülhet; czélszerűbbnek határozta, szükség esetén kívül, napon- kint érkezvén ugyan is nagyobb számú kenyér 's nem jelentkezővén egé- szen ruhanélküli szegény, azok nyilvános árverésen leendő eladását 's ez árnak a' segédmi pénztárba folytatását. Jó czél vezérlé tehát a' vá- lasztmányt illy körülmények közt e' határozatra 's reményli, igazságos méltánylást nyerend az ügyértőközönség előtt. Sebők József.

Epar- 's tözsérügy: Az ügy nevezett Váci vásár alatt július 15-ö hetében Pesten köv. áron kelt a' gyapju a' pesti tözsércsarnok nyom- tatott ár-jegyzéke szerint: egy nyireti rendkívül finom: 132 fr, finom: 75—91 fr; középfinom: 60—72 fr; közönséges: 36—56 fr; kétnyireti teli finom: 52—57 fr; középfinom: 40—48 fr; közönséges: 32—38 fr; nyári középfinom: 42—44 fr; báránygyapju: 56—95 fr; bórul nyireti: 50—85; timárgyapju: 50 fr; bántási kézzel mosott zúgára: 31—34; magyar furtos usztatott: 22—24 fr; fekete: 18—20 fr. ezüstben. Ez art összehasonlítván a' legközelebbi múlt medárdvásárral (l. ez évi Jelen- korunk 48 számát) kitetszik: hogy a' legfinomabb mázsája 17 frttal, közép- finomé: 7—10 frtal, közönségesé: 6—8 forinttal javult; a' kétnyireti, bórul nyireti, és bántási kézzel mosott pedig majd egy áru volt a' medard- okadaival.

Spanyolország.

(A' zendülés csakugyan végfóloszláshoz közelit. A' két királyné Saragossában. Elegy.) Spanyolország lecsöndesülése napról napra gyorsabban halad. Balmaseda végkép tönkre jutott; embereinek nagyobb része már francia földre menekült. Most azon vélemény kezd lábra kapni, mikép Cabrera a' catalóniai hegységben erős álláspontot szándékozik el- foglalni és jobb időkre várakozni. E' tervét mindazáltal bajosan fogja létesíthetni, mert fenyegetései és jellemzősége nem elég arra, hogy pártja ne gondolkozzék inkább tulajdon, mint az ő hatalmazásáról a' napon- kint elhatározott győzelmeket kivívó alkotmányosak ellen. A' királyné utazása szerencsésen segíti előmozdítani a' fegyverek sikerét. Saragos- sában legnagyobb lelkesüléssel fogadák a' királynét, kinek utazása még az ország hitelére is jótékony hatású leendő, mert a' tőkepénzesek bizonyo- san örömeztlen nyitandják meg erszényöket, látván, hogy a' királyné minden veszély nélkül utazzák be az országot, és mindenütt általános szer- retet jelével fogadtatnak. — „Vihar“ című új lapot megjelentetett négy nap mulva már eltöltö a' kormány, mivel azon okszerű elvet fejtegette, miszerint az 1837iki alkotmánynál fogva csupán a' király, vagy nő-ural- kodás esetén a' királyné személye sérthetetlen, a' király hitvese ellenben soha, valamint özvegye sem, különösen pedig, hogy ez utóbbi, ha kor- mányzóságra jut, e' tekintetben a' cortes által felelősségre vonathatik. — Cabrera nővérei annyira tudják méltányolni azon általános gyűlöletet, mely letörölhetlenül ragadt nekikre, hogy Franciaországba érkeztek- kor makaesul tagadák kiletöket, 's csak azon fenyegetés után vallák meg, miszerint különben alkotmányos hatóság kezeibe fogtak volna szolgáltatni. — Valencia tartományban 300 zendülő rakta le fegyvereit. — Balma- sedit és Cabrera egyesülni szándékoztak Navarrában; de az alkotmányosak vigyázósága megghusította e' szándékot. — Bergába érkeztekor ünnepélyek- kel fogadák Cabrerát, mit azzal viszonzta e' szörny, hogy a' helybeli juntát táncz és vigalom közepett elfogata és halomra lődozteté. Segarra csak nagy ügygyel bajjal birt a' hinarból kiszabadulni; vagyont azonban Cabre- ra öröklé, ki oly jól tudott a' bourgeois hős ügyében gazdálkodni, hogy már mintegy 25 milliónyi reallt kulde ki Spanyolországból. — Magányos le-

velek szerint Balmaseda már csak néhány napig fog spanyol földön tartó- kodhatni, mert az alkotmányos sereg mindenütt nyomban üldözik őt, 's hajdan félelmes rabló csapatja csupán 500 fegyverfogható embert számít, kik szinte mind elkedvetlenültek, és csak alkalmas időpontot várnak meg- szökésre, vagy fegyver-lerakásra. — Beszélük, hogy a' királyné Per- pignanban Lajos Fülöppel találkozni fognak, mely összejövet követke- zménye házasság leendne Aumale hg és Spanyolország ártatlan királyné- ja közt? —

(Harcztéri hírek.) Bayonne, jun. 25-ikén: „Tegnap hajnali 2 óra- kor Ribero Sezer harcossal Balmaseda megtámadására indult, kinek serege és mállás ösvérei azon pillanatban épen Zalduendo, Narbaja, Arriola, és Aizpuru helységekben tartózkodtak. Ribero távozta után néhány óra mul- va mintegy 5 ezer emberrel városunkba érkezék Concha tábornok, és min- den pihenés nélkül azonnal megindult Ribero után. Mihelyt Balmaseda e' két hadosztály mozdulatit megtudá, tüstint elhagyá a' nevezett falukat és Yranetába vonult, hol talán bevárni szándékozik a' két alkotmányos had- vezért, kikhez legközelebb még 2 ezer főnyi sereg csatlakozék.

Anglia.

(Courvoisier gyilkosságát önként kivallja.) Courvoisier pörét a' nagy vértörvényszék előtt jun. 18-án kezdék meg, számos főrangú (töb- bi közt Sussex hg) hallgató jelenlétiben. Russell. l. háza mintája az aszt- talon állott. Courvoisier tisztes fekete öltözetben jelent meg szilárd tartás- sal. A' vádirat fölolvastatása után szokás szerint kérdezettvén: bűnös é vagy nem? lassu de nyugott hangon felelé: „Nem vagyok bűnös.“ Midőn a' tollvivő értésre adá, hogy mi idegennek joga van az e-kütszéki tagok felét szinte idegenekből választani, nyugottan felelé, hogy csupán an- goloktól kíván elítéltetni. Mire a' 12 eskütt, miután a' vádlott egyik el- len sem emelt kifogást, a' szokott esküt letevé. A' kétbíró elfoglalá he- lyét, és a' vádiratot újra fölolvasták. Ezután a' vádló ügyvédek beszédet intéztek a' törvényszékhez, melyben C. bűnösségét bebizonyítani töre- kedtek. Ezt a' terhelő tanuk kihallgatása követé, mi egész nap folyvást tartott. Ujabb adatok is jöttek ez alkalommal napfényre; így például: a' kulcsárné többször tapasztalá, miszerint C. gondosan motozgató a' lord butoraüt, 's hogy a' gyilkosság utáni reggel egy hágsót, mely külön- ben a' fürdőszobában szokott állani, a' szomszédházat elzáró falhoz látta támasztva. Másnap, még mielőtt a' tanuk vallatását folytatni kezdte vol- na a' törvényszék, híre szárnyalt a' sokaság között, mikép a' rendőség fontos új felfedőzésnek jött nyomába, mely egészen elhatározandja e' szö- vedékes pör menetét. A' vádló ügyvéd mindjárt figyelmeztetni akará e' körülményre a' törvényszék; de a' vádlott ügyvéde azonnal tilalmazá ezt, mivel az új felfedőzést előbb a' vádlottal kellett volna tudatni, hogy védel- mére jobban elkészülhessen. Végre a' tanuk kihallgatása után világossá- rajött az új felfedőzés; egy francia csaplárnó, Piolaine Sarolta, ugyan is, mint új tanu, jelenté, miszerint C. nála korábban Jean név alatt pin- czerkedett, 's mostan, a' gyilkosság előtti vasárnapon, csöpi közé burkolt 's lepöcséltel kötegecskét hozza hozzá azon kéréssel: viselné gondját, míg néhány nap mulva ismét vissza fogja ezt tőle kívánhatni. A' csaplárnó el- zárta e' kötegecskét 's csupán akkor lön iránta figyelmessé, midőn fran- zia lapban a' gyilkosság leiratását olvasá, egyersmind azon megjegyzéssel, hogy a' lord e' H o p a t o t t ezüstszeret még mindeddig nem kerültek nap- fényre. Elvívé tehát ügyvédéhez a' kötegecskét, ki azt tanuk előt: fölbon- tatván, a' hiányzott ezüstszeret megtalálta benne. E' fontos felfedőzés után szombaton C. ügyvéde hosszasán törekvék a' vádló körülményeket 's vallomásokat meggyöngyíteni; de nem legnagyobb szerencsével, mert az esküttek 5 óranegyednyi tanácskozás után vétkesnek nyilváníták a' vád- lottat, kire azonnal halált mondott a' törvényszék, mely július 6-án kö- tőlével fog rajta végrehajlatni. Midőn Courvoisierrel Piolaine asszony je- lentését közlék, elsápadt és minden tagjaiban reszketett, mire azonnal magához hivatá ügyvédét, hogy Whedson sheriff jelenlétiben bűnét kö- rülményesen megvallja. A' dolog köv. történt: Courvoisier több drága- ságot ellopott urától, szerdán éjjel, miután urát levetkeztette, épen az ello- pott jószág eldugásával foglalkodott, midőn ura nem jól érezvén magát fölkel, hirtelen C. szobájába ment és őt a' tetten kapván bűnét szemire hányta 's elcsapással fenyegette. C. szégyen, félelem 's bosszu által fél ör- jült állapotba jutván, alig várta hogy ura elszunnyadjon, kést ragadott és a' gyilkosságot elkövette. E' vallomas Londonban nagy figyelmet gerjeszt, mert Courvoisier mindenki ártatlannak hitte. C. szombaton estve a' halá- los ítélet kimondása után zsebkendőjét szájába tömvén meg akará magát fojtani, de a' felvigyázó észrehevén, ezt megakadályoztatta. Utóbb oda módosítá vallomását C. hogy ura nem jött be őt feddeni azon este, hanem ő már régóta el volt e' gyilkosságra szánva. — Egyébiránt C. e' vallomást még a' védbeszéd előtt tudatá ügyvédjével, és ez még is elég szemtelen volt az utolsó ítéletnapjával ijesztgetni az eskütteket, csak hogy irgal- masok legyenek a' vádlott iránt. —

(Tory és whig vélemények Oxford gyilkos merényről. O'Connell levele Stanley törvényjavaslata ügyében. Elegy.) A' ministeri Exa- miner szerint: „A' királyné elleni gyilkos merényt a' tory sajtó majd álta- lánosan megvetéssel említi és pinczér-összeesküvés czimezetés által tö- rekszik nevétségessé tenni. A' M. Post és Herald folyvást azon meg- gyöződésüket ismétlik, mikép Oxford pisztolyai nem voltak golyókkal tölt- ve, és az egész esemény csupán nevétségés tréfának tekintendő. Az árt- atlan M. Post egész komolysággal vitatja, hogy a' szegény pinczér e' bo- hózatát meg kellett volna vetni, és legfőlebb 5 shillingnyi büntetést szabni reá, mivel utczán merészelt lődozni! A' királyné nem halt meg, és ebből egyenesen azon következményt vonják a' jó toryk, hogy a' pisztolyok nem lehettek golyókkal töltve. Többi közt még azt is mondják a' toryk, hogy Oxford tébolyodott, 's ennél fogva csak vaktöltésű pisztolyokból lehetett.

Szóval, a tory lapok utóljára még annak megmutatását is elvállalják, hogy az egész esemény csak merő költemény és Oxford tulajdonképp nem is lőtt, mert ok nélkül nem lőhetni emberre. Oxfordnak nem is volt oka a királyné ily megtámadására. Ennyi törekvés Oxford óttalmazására igen nagy mértékben jogosít azon gyanura, hogy Oxford maga is tory vagyis orangista, pisztolyai pedig e' veszélyes felekezet golyóival voltak töltve. — Stanley választásügyi törvényjavaslata első cikke megbukta után következő levelet intézte honosához O'Connell: „Ámbár annyira mennyire győztünk, azért biztosítva még sem vagyunk. Tegnapéjjel az első határozat után hirtelen halomra döntöttük volna Stanleyt; de Howick és Wood egyesültek vele, és tetemesül esonkíták csekély diadalmunkat. Mostan tehát ismét néhány kétes szónak hatalmában vagyunk, mert a' kérdéses törvényjavaslat több véstetjes záradékot foglal még magában, miket Morpeth módosítványa nem foszta meg erejüktől. Jövendőnk sorsjáték kétes kerékén forog, és e' törvényhozási fontos kérdést épen úgy intézhetnők el kockával, mint hosszas vitatkozás után. Shiel beszédje ez alkalommal olly jó volt, hogy még soha nem hallék jobbat szájából, mire olly torzképeket csinált Stanley, mint mikor már kékülés szakába esik az epegőrsós beteg. Higyétek, hogy minélelőbb nálatok fogok lenni, és gyors mozgásba hozandom azon egyedlen rendszabályt, melly még hathatósan fog Irland baján segíthetni, és ez egyetlen rendszabály nem más, mint törvényhozási elválás Angliától. — Stanley választásjavítási törvényjavaslata ellen 357 kérével érkezett parlament elibe, 409,991 aláíráttal, mellette pedig csak 160, összesen 67,185 aláíráttal. — Surveilliers gr., Bonaparte József, veszélyesen beteg volt; most azonban már minden aggály nélkül lehetnek rokoni. — Courvoisier többi közt még azon vallomást is tevő, hogy a' gyilkossági vágyat először „Jack Sheppard nevű regény olvasása ébreszté benne. — Oxford annyira hőselőn a' londoni napi literatúrának és szép világnak, hogy majd valamennyi lap közlé már életírását egészen a' legesekélyebb aprólékosságokig, s megjegyzése méltó, miszerint ez életírások mind lényegileg különböznek egymástól. — Dublinban jun. 21-én némi zavargás történt; a' város szegényebb negyedében a' lakosság egy része csoportozni kezdé néhány sűtőbolt kirablására; de a' rögtön hely színén termelt rendőrség csakhamar elszélyeszté a' esőndöntőkat. Néhány kolompos fogságban várja büntetését. — Peel a' damaszki zsidók ügyét parlament szövegére hozván, több tory lap keményen gáncsolja Thierst, azon vétkes közönyösség miatt, mellyet folyvást gyakorol e' tekintetben, ámbár épen neki kellett volna hathatósan föllépni e' ügyben, mintán az elkövetett kegyetlen zsarlások miatt leginkább a' francia ügyviselőt vádolhatni. —

(Stanley törvényjavaslatának 3ik cikke esatát vesztetett a' ministerséggel.) London, jun. 27-ikén: „A' tegnapi alsóházi ülésben, Stanley törvényjavaslata 3ik cikke vitatásakor esatát vesztett a' ministerség, és így már most ezuttal nem mellőzhetni el egészen a' botrányos törvényjavaslatot. E' 3ik cikk azeddig divatozott évnegyedi választási lajstromzás helyett esztendőst kíván ezentul gyakoroltatni, melly szerint minden választó 12 hónappal előbb kényszerülne bebizonyítani, hogy annyi vagyonnal bír, mennyit a' választásjog gyakorolhatása megkíván. O'Connell taglalása szerint azonban már egész 20 hónappal előbb kényszerülne magokat jelenteni a' választók, mert az irlandi bérletév martziusban veszi kezdetét, és e' szerint a' bérlő csak másik évi octobertől léphetne választásjoga gyakorlatába. Morpeth l. tehát a' mostani lajstromzási rendszer megtartását indítványozá. Russell pedig Stanley azon ellenvetését, h. Angliában is esztendő lajstromzás gyakoroltatik, azon észrevétellel gyöngíté, hogy más viszonyok szükségkép más törvényeket igényelnek, és a' törvényhozóság igen nagy jogtalanságot követne el, ha Irlandot Anglia minden rossz hatásu törvényében részesítné, de egyszersmind a' jónak élvezéséből makacsul kizárna. Grey azon észrevételére, mikép a' régi szokás illy hirtelen változtatása rossz következményü fogna lenni, Stanley önként meg egyezék, hogy ideiglen csak 6 hónapi legyen a' lajstromzás, miben maga Russell és Howick is megnyugodtak. Morpeth erre ismét módosítványal lépett föl, melly minden erejétől megfosztotta volna Stanley törvényjavaslatát, és alkalommá lön többoldalu nyilatkozásra e' törvényjavaslat ellen és mellett, míg végre 275 szóval 271 ellen a' toryk nagy örömrüköltozás közt csakugyan győztek. —

Franciaország.

(M. Ali engesztelő nyilatkozata. Elegy.) Paris, jun. 28-án: „Az egyiptusi alkirály Khosrev basa hivataltól elmozdittatása fölül értesülvén, azonnal magához hivatá Cochelet ügyviselőt, és oda nyilatkozék előtte, mikép a' porta e' rendszabályát kedvezménynek tekinti, mellyel iránta igen nagy bizalmat tanusított a' szultán. Miután tehát, ő határtalan hálakifejezésre érzi magát kötelezette a' padisah iránt, a' nyugalom és rend helyreállítása végett következő engedélyekre határozá el magát: 1) a' török hajóhadat visszaküldendi Konstantinápolyba; 2) Candia szigetét, a' szent városokat s Maras, Karaman és Itschil határan fekvő néhány adanai kerületet a' portának engedendi birtokul. Mind ezért csupán Szjria és Egyiptus örökösülési birtokát kívánja. Egyébiránt Ali e' hálás érzelme sokat veszt annak meggondolása által, miszerint ő már korábban is hasonló ajánlatot a' szultánnak, mi akkor nem nyerhete kívánt sikert; lehet azonban, hogy mostani, még sokkal nyomasztóbb, viszonyai közt hajlóbb lesz a' porta e' békeajánlat elfogadására. — Konstantinápolyi magányos levelek szerint Napoleon hamvainak Parisba szállíttatása hírért nagy örömmel fogadák a' törökök. Napoleon neve egyedül az, melly keresztén férfiak közül népszerűséggel bír Ázsiában. Sz. Iona sziget a' császár hamvai elszállíttatása miatt igen tetemesül károsuland, mert azon

buzgózkodók, kik e' nagy férfi sírjához vándorlottak, évenként legalább egy millió frankot hagytak e' szigeten. Az illy utazók félnapért és egy éjért ennyit költöttek rendszeren Longwoodban: reggeli vagy ebéd minden személyért külön 25 frank, társasági kocsiában a' várostul Longwoodig egy személyért 25 fr. borraival a' kocsisnak 2 fr. 50 cent.; belépti díj a' longwoodi szobák megszemlélésire minden személyért 2 f. 50 cent.; a' sirörnek egy ital-vízért azon pohárból, mellyből Napoleon szokott inni, 2 f. 50 cent.; összesen tehát 57 frank 50 cent.; nem is számítván a' rendkívüli költségeket. — Napoleon hamvai áthozatására emlékpénzeket veretett a' fr. kormány, mikből 200 példányt sz. Honába szándék küldeni. — Beszélék hogy Clementine hgnő egy szicíliai hg neje leend. — Strassburgban fényesen üllék meg Guttenberg ünnepeit. — Királyi rendelet következtiben ezentul a' jogászatból is francia nyelven teljesítendők az iskolai próbatétek. —

Törökország.

(Részletek Khosrev basáról) Konstantinápoly, jun. 10-ken: Tegnapielőtt csakugyan nyugalomra bocsátá a' szultán a' vén Khosrev basát, ki majd 50 évig bujkált a' kormány szövevényeiben, és eddigelé ha néha néha rövidebbet huzott is, ellenfeleit mindig le tudta győzni. Helyét Rauf. b. foglala el, ki hivatalát már el is kezdette. Khosrev legkevesbbé sem tartott a' véstül, és midőn több diplomata figyelmeztette rá, jót nevetett rajta. Csak f. hó 1-jén, midőn a' szultánhoz be nem bocsátattott, és miután felindulva a' szultána validához menvén onnan is visszautasított, hívé el hogy órája lejárt. — Khosrev b. nem török, s talán épen azért igyekezett magának nem született törökből erős pártot szerezni, mi az által sikerült is neki, hogy a' kaukazi tartományokból vett rabgyermeket felszabadította, és hivatalokra emelte. Így a' letéttett Halilbasát, a' szultán sógrát, szinte Khosrev szabadította fel. Ezen jöttmentek ellen a' régi igazi törökök pártja emelkedék föl, és leghatalmasabb ellenfeleit, Halilt és Khosrevet kiszorítván hivatalból, helyökbe párthívei közül léptete. Ennek következtiben még a' másod s harmad rendü tisztviselők közt is nem sokára törtéendik változás. Nagyon természetes, hogy ezen jöttmenteket a' tősgyökeres törökök nem igen kedvelték, annyival inkább, mivel Khosrev többféle hosszszas hivatalviselése alatt semmi jót nem tett a' nép és ország javára. Így Khosrev és teremtményei gyarlósága volt tehát az, mi őket eltávolította. Talán meg is tudák győzni az ifju szultánt Khosrev b. tehetlenségiről, talán félelmet tudtak benne Khosrev nagy hatalma ellen gerjeszteni, mert a' jöttment hamarabb vissza szokott hatalmával ura ellen élni, mint a' törzsökös. Mennyiben vett részt a' vén Ali, szinte maga is törzsökös török, e' játékban, bajos megmondani; annyi bizonyos, hogy Khosrev basát nem egyenesen Ali buktatta meg, hanem inkább az országban létező hatalmas párt, mellynek érzelme és viszonya M. Ali iránt még igen bizonytalan. Annyi igaz, hogy M. Ali azon török, kihez hitsorsosai legtöbbet bíznának, ha kormányra jutna; mert méltán mondják, hogy ő nagyobb és ügyesb, mint valamennyi basa; de a' szultánnal volt hosszas ellenségeskedése nem kis mértékben esőkentette iránta e' vonalmat. Juthat eszünkbe, mikor a' mult évben Ali a' béke föltételei közt Khosrev letéttetését is kívánta; innen minthogy a' letéttetés megtörtént, azt hiszik, hogy a' béke közel van. Én nem vagyok e' véleményben, és azt hiszem, hogy Khosrev már rég nem volt szálla Ali szemében; és ugy látszik, hogy ha a' porta a' nagy hatalmak közbenjárulása nélkül békét kötne, az által M. Ali ellenében nagyon elárulná gyöngeségét. Khosrev letéttetése tehát csak annyiban mozdithatja elő a' békét, hogy többé a' nagyvezér és alkirály közt nincs személyes gyűlölség. Khosrev és Halil nyugalmaztatása által tehát két tagja hiányzik a' török triumvirátusnak, mit Mahmud halálos ágyán fia és az ország javára állított. Sokan sajnálják, hogy a' fia illy hamar megsemmíté az apa rendeletét. Én ezen sajnálkozásban nem osztozom, hanem a' tősgyökeres törökökkel tartok, mivel nem találhatom fel, mi jót tett volna e' triumvirátus. Sőt sokan azon véleményben is vannak, miszerint a' triumvirátus még is Mahmud állította föl, hanem Khosrev maga tette magát nagyvezérré, fogadott fiát pedig Halilt seriaskerré nevezte, és Rezsid ugy csatlakozott hozzájuk. Nem hiszem, hogy a' beligazgatásban tíz hónap óta történt sok változás, javára lenne az országnak; de Rezsid b. megmarad hivatalában, mivel ő a' győztes párt tagja. Törökország barátjai, mivel az igazgatás egy ügyetlen párt kezéből máséba jutott, azon reménnyel vannak, miszerint a' török kormány hatalmasan halad előre, de nagyon esalatkoznak. E' nemzetből népujító, nép-ujja teremtő nem származik. Az most lehetler, mert olly férfiak, ki nép- s országigazgatásra hivatott, természeti tehetségén kívül, tudományos kiképzettséggel is kell bínia. Illyent pedig Törökországban, hol a' tudomány olly elhagyott állapotban teng, hasztalan keresünk. Nem vagyok ugyan azon hitben, miszerint a' törököknek, vagy akarja vagy nem, romlás elibe kell sietnie; de azt erősen hiszem hogy a' török, ugy mint van, magától, maga ereje által sohasem emelkedhetik föl. A' török nemzet csak ugy születetik ujra, ha az európai műveltséget s tudományt elfogadja. A' mostani tisztviselőkben azonban az a' jó van, hogy az ország javát nem áldozzák föl magányos érdekeknek mint elődeik, és ha ugy fordul az idő, hogy a' sors dolgozik mellettök, nem állnak elibe. Különbön mit várhatunk olly emberektől, kik legkevesbbé sem értik hivataljokát. Így az uj seriasker (hadminister) életében soha sem volt katoná. Illy seriasker alatt nehezen nyer a' török hadsereg ütökzeteket. — A' két nyugalmazott basa, Khosrev és Halil mezei jószágán a' Boszpor partján nagy elvonultságban él. —

Gabonaár: Pest, jul. 10-ken: Tiszta búza: 220, 210, 195; — Kétszeres 185, 175, 165; — Rozs 152, 145, 140; — Arpa 120, 115, 110; — Zab 103, 95, 90; — Köles —, —, —; — Köles kása 280, —, —, —; Kukuricza 160, 150, 140; — pesti m. v. garas.